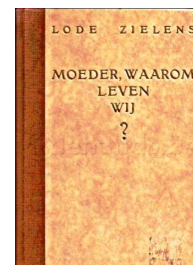

Moeder, in welke wereld leven wij ?

Geopolitiek, ongelijkheid en perspectief
in de 21^e eeuw

Prof. Dr. Em. Rik Coolsaet
UGent Alumnidag
23 maart 2023

Johan Huizinga (1935)

‘We leven in een bezeten wereld... Alom de twijfel aan de hechtheid van het maatschappelijk bestel, waarin wij leven, een vage angst voor de nabije toekomst, gevoelens van daling en ondergang der beschaving... De wereld maakt thans een intensiever en grondiger proces van ontwrichting door dan [vroeger]. Koorts heeft onze tijd zonder twijfel. [...] Het uitzicht is in nevelen gehuld.’

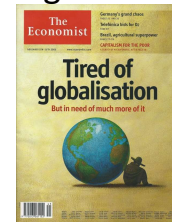
Johan Huizinga (1945)

‘Een tijdsgewricht van ongehoorde en algehele structuurverandering der geheele maatschappij [...] Men vergeet daarbij veelal, eerst eens de historie te vragen of zij ook vroeger wel dergelijke verregaande veranderingen heeft aan te wijzen.’

“Tijdsgewricht”

- Van industriële naar postindustriële samenleving
 - Revolutie op de werkvloer
 - Zware druk op het dagelijks leven
 - Een nieuwe mondialisering
 - Wereld dringt (opnieuw) onze huiskamer binnen
 - Migratie – een geschiedenis zonder einde
 - Van Koude Oorlog naar ‘onvoorspelbare’ geopolitiek
 - Terugkeer van de oerwetten van de geopolitiek
 - Competitie tussen grootmachten
- Samenwerking én confrontatie
Wereldordes komen en gaan... maar nu: ‘post-westerse orde’
Maar... invloedsszones ?

Is er dan niets nieuws onder de zon ?

- Onze middenklassensamenleving
 - Individualistisch
 - Onder constante druk
 - Ongelijk

Is er dan niets nieuws onder de zon ? 2

- Ongelijkheid – het door de politiek vergeten onderwerp
 - De ‘één derde-twee derde’-samenleving

- Hoe lager, hoe zwaarder de druk, hoe donkerder de horizon, hoe groter de onzekerheid
- Elke crisis zet ongelijkheid op scherp
- Sociale zekerheid niet langer gelijk aan maatschappelijke zekerheid

ENERGIECRISIS

Als ook de lage middenklasse de stap naar het OCMW moet zetten

Veel OCMW- en CAW-afdelingen zien het aantal hulpvragen door de duurdere energie toenemen, net als de schuldbemiddelingsdossiers. En dan moet de eindafrekening nog komen. 'Ik werk hier al 22 jaar, maar dit is ongezien'.

Sarah Verbeerschuer

Bijna helft Belgen heeft moeite om eindjes aan elkaar te knopen

Bijna de helft van de Belgen (46,7%) geeft aan met moeite de eindjes aan elkaar te kunnen knopen. Dat blijkt vandaag uit de driemaandelijkse enquête over het welbevinden en de levensomstandigheden van Statbel, die werd uitgevoerd in het vierde kwartaal van 2022. Bij de start van de enquête in het derde kwartaal van 2021 ging het om een derde (33,3%).

De

ADVV 21-03-23, 11:28 Laatste update: 11:39 Bron: DEL.GA

“Koorts heeft onze tijd”

- ... en toen liet “de politiek” het afweten
- “Uitzicht in nevelen gehuld”
 - Gemis aan perspectief
- Machteloosheid, angst en onzekerheid

11 december 1991

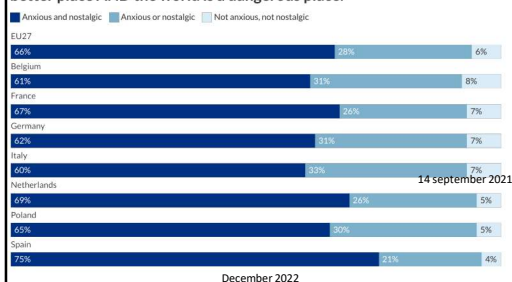

‘De oude wereld lijkt in te storten: de Kerk, de banken, de klassieke media ... In zo’n wereld moeten wij een soort van existentiële troost zijn’

Musikant en mediafiguur Jan Leyers heeft hoge verwachtingen van de comeback van Soukster (Humo).

Who is highly anxious? Those who agreed that: The world used to be a better place AND the world is a dangerous place.

“Koorts heeft onze tijd” 2

- Gevoeligheid voor het einde der tijden
- De verleiding van de zondebok
 - Migrantten
 - Moslims
 - Elite
 - EU
 - Woke

Depuis le XIXe siècle, l'immigré en « bouc émissaire des crises franco-françaises »

Le Monde, 3 februari 2023

Le Monde Afrique - TUNISIE

En Tunisie, le président Kaïs Saïed s'en prend aux migrants subsahariens

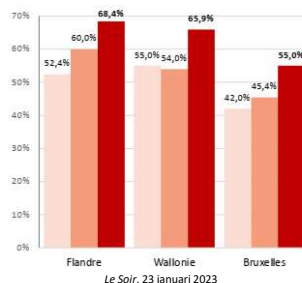
28 februari 2023

Dans un communiqué, le chef de l'Etat a affirmé que l'immigration relevait d'un « plan criminel pour changer la composition du paysage démographique » du pays.

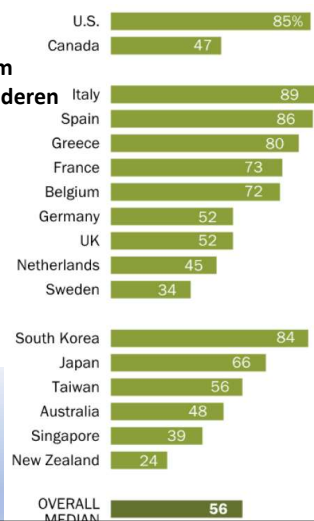
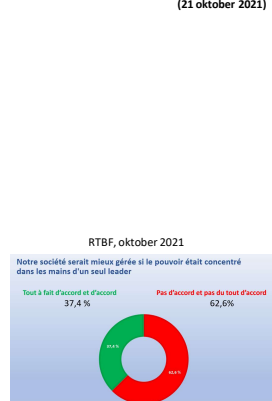
“Koorts heeft onze tijd” 3

- De verleiding van de sterke leider

Verlangen naar autoritair bestuur (2020-2022)

Ons politiek systeem moet grondig veranderen (21 oktober 2021)

“Koorts heeft onze tijd” 4

- Ongelijkheid ontrafelt de samenleving... zoals in vroeger tijden
 - Niet mathematische ongelijkheid, maar gevoelsmatige onrechtvaardigheid

Maart 2019

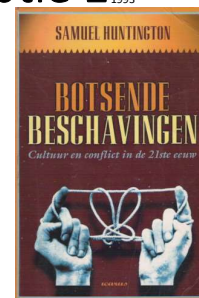
Pourquoi le déclin des classes moyennes, celles qui ont le sentiment de « payer pour tout le monde », est un puissant levier politique

Si aucune statistique n'étaye la thèse d'une disparition de cette « France du milieu », un sentiment de déclassement existe. La civilisation héritée des « trente glorieuses », ayant foi en la mobilité sociale, la croissance et le progrès, serait-elle menacée ?

Le Monde, 17 juli 2022

Omgaan met ongelijkheid – Optie 1¹⁹⁹³

- Verschansen in een versterkte burcht
 - Zoeken naar houvast
 - Identiteit, hét debat van de jaren 90
 - Bliksemafleiders zoeken
 - Cultuuroorlogen

'CULTURE WARS' ARE CREATED BY POLITICIANS, NEW REPORT FINDS

New research for the Fabian Society reveals that in Britain the so-called 'culture wars' are driven by politicians, media outlets and social media platforms rather than reflecting actual attitude divides amongst the public.

DATE 12 July 2021

Omgaan met ongelijkheid – Optie 2

- “De boel bij elkaar houden”
 - “Met z’n allen erbij horen”: gedeelde toekomst verbindt

PEYRELEVADÉ, DE WERELD IN EEN DORP

‘De asielzoekers hebben ons gered’

24 OKTOBER 2015 OM 03:00 UUR | Matthias Verbergt

Weinig gemeenten staan te springen om asielzoekers op te vangen. Peyrelevade, een vergeten boerengat in het Franse Centraal Massief, wel. ‘Dit dorp was dood, nu herleeft het. Maar wat als ze weer weg moeten?’ Dan zit de voetbalploeg zonder spelers, en het schoolje zonder kinderen.

- Ook voor solidariteit bestaat een draagvlak
- Geen altruïsme, maar maatschappelijke zekerheid
- *Een goede samenleving is een samenleving die iederéén toelaat zijn en haar leven te verbeteren*

